

Täysistunto

Tiistai 10.12.2019 klo 15.45—21.15

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain 3 luvun 1 §:n ja 6 luvun 9 §:n ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 83/2019 vp

Valiokunnan mietintö StVM 15/2019 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

20.21 **Mia Laiho kok:** Arvoisa puhemies! Kannatamme hallituksen esitystä nostaa työttömyysputken alaikärajaa 61 vuodesta 62 vuoteen vuonna 61 ja sen jälkeen syntyneiden osalta.

Muutos ei ole varsinaisesti hallituksen oma toimenpide, vaan pohjautuu työmarkkinajärjestöjen vuonna 2014 tekemään eläkesopimukseen ja vuoden 2017 työeläkeuudistusopimukseen. Lisäksi muutoksen vaikutukset eivät käytännössä kosketa kuluva vaalikautta. Vuonna 61 syntyneet saavuttavat putken uuden alaikärajan vuonna 2023 täyttäessään 62 vuotta. Työttömyysputken alaikäraja ei siis ole nopeavaikutteinen työllisyystoimi, vaan työllisyysyhydyt on arvioitu vuodelle 2025 ja siitä eteenpäin.

Valiokunnan kuulemisissa on saatu eri tahoilta vahvaa viestiä siitä, että työttömyysputken ikärajan nostolla on havaittu olevan merkittäviä positiivisia vaikutuksia ikääntyneiden työllisyyteen.

Kokoomus on esittänyt omassa vaihtoehtobudjetissaan työttömyysputken poistamista kokonaan. Putkessa jo olevien asema turvattaisiin, mutta uusia henkilöitä ei hyväksyttäisi putkeen. Esimerkiksi työ- ja elinkeinoministeriön Työllisyyspaketti-työryhmän raportin mukaan työttömyysputken poisto voisi nostaa työllisyyttä noin 10 000 hengellä. Tämä muutos parantaisi erityisesti ikääntyneiden työllisyyttä ja vahvistaisi julkista taloutta. Tämän päätöksen tueksi on olemassa paljon putken poistoa tukevaa akateemista tutkimusta. Ikääntyneiden työllisyyden nosto on todella tärkeä tehtävä, ja tällä työllisyysputken poistamisella me nimenomaan voisimme kannustaa palkkaamaan ikääntyneitä ja myös parantamaan heidän edellytyksiään päästä töihin.

Kokoomus on jättänyt vastalauseen tästä lakiesityksestä, ja vastalauseen mukainen lausumaehdotus kuuluu näin: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin työttömyyseläkeputken poistamiseksi ja ikääntyvien työllisyyden parantamiseksi.”

Pöytäkirjan asiakohta PTK 79/2019 vp

20.23 Matias Marttinen kok: Herra puhemies! Kannatan edustaja Laihon tekemiä lausumaehdotuksia.

Herra puhemies! On täysin totta, mitä edustaja Laiho toi esille siitä, miten kokoomus tämän asian näkee. Haluan siihen oikeastaan lyhyesti vain lisätä sen, että kyse ei tietenkään ole pelkästään siitä, että tämä työttömyysputki poistettaisiin, vaan yhtä lailla tarvitaan voimakkaasti tukevia toimia siihen, että myös työuran loppupuolella olevat ihmiset kokevat, että he ovat aivan yhtä arvokkaita ihmisiä työmarkkinoilla kuin mitä nuoremmat ovat. Se tarkoittaa silloin toimia koulutuksen osalta, oppisopimuksen osalta, palveluiden osalta, jotta myös tämä heidän kokemuksensa saadaan käytettyä sillä tapaa hyödyksi ja heidät autettua myös sitten seuraavaan työpaikkaan, koska tiedämme sen, että useassa maakunnassa työvoimapula on hyvin suurta, meillä on avoimia työpaikkoja enemmän kuin koskaan Suomen historiassa. Kun vielä, herra puhemies, tiedämme sen, että kun katsomme pohjoismaista vertailua, niin itse asiassa meillä ikääntyneiden työllisyysaste — en tiedä, onko oikein puhua 55 vuotta täyttäneistä ikääntyneinä, mutta kun tässä tilastollisesti näin kuitenkin todetaan — on merkittävästi alhaisempi kuin muissa Pohjoismaissa. Se on minusta kyllä semmoinen asia, että siihen meidän täytyy eduskunnassa kiinnittää erityistä huomiota, koska ei voi ajatella myöskään niin, että 55 vuotta täytettyään ei olisi yhtä arvokas ja tärkeä ihminen tämän yhteiskunnan kannalta ja tuolla työmarkkinoilla kuin mitä nuoremmat ovat.

Herra puhemies! Toimia tarvitaan, ja tässä myös toki kannustamme hallitusta rivakkaan toimintaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Toimia tarvitaan.

20.26 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! — Kyllä. Tämä hallituksen esitys heikentää työttömyysturvaa, työttömien asemaa. Ei ehkä merkittävästi eikä kovin nopeasti, mutta kuitenkin. Olikin mielenkiintoista ensimmäisessä käsittelyssä kuulla, kun edustaja Kontula totesi, että hän vastustaa tätä lakiesitystä mutta äänestää kuitenkin tämän puolesta. Eli ei ilmeisestikään äänestetä itse laista, koska mietintö on sinänsä yksimielinen, on vain kokoomuksen ponnen sisältämä vastalause.

Tämä todella on yli 60-vuotiaille työttömille heikennys heidän asemaansa. Heidän asemansa tässä työmarkkinatilanteessa ei ole kovin hyvä. Siksi on paikallaan, että tätä järjestelmää ei kokonaan poisteta niin kuin kokoomus ponnellaan pyrkii tekemään, vaan pidetään se kuitenkin pystyssä.

Toisaalta tämä on työmarkkinaosapuolten hyväksymä eli kolmikannassa hyväksytty menettely, ja tältä pohjalta katsoen perussuomalaiset ovat tämän valmiit hyväksymään.

Kun kokoomus tuolla ponnellaan esittää, että kokonaan poistettaisiin tämä putki, niin herää kysymys, mitä kokoomus mahtaa olla valmis tarjoamaan tilalle. Kun joitain toimenpiteitä kuulemma on tarjolla, niin ne olisi hyvä kuulla tässä yhteydessä, kun miettii tuohon ponteen suhtautumista.

Mutta en kyllä äänestä ponnen puolesta.

Arvoisa puhemies! Tähän edustaja Kontulan kantaan viitaten olisi mielenkiintoista kuulla, mitä edustaja Yrttiaho on tästä mieltä ja mikä on vasemmistoliiton laajempi linja tässä. Pidätkö tätä hyvänä vai huonona? Jos pidätte huononnuksena, niin oletteko äänestämässä kuitenkin puolesta?

20.28 Johannes Yrttiaho vas: Arvoisa puhemies! Puhun nyt edustaja Yrttiahona.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 79/2019 vp

Se on ihan selvää, että eläkeputken leikkaaminen on työttömyysturvan leikkaamista. Työttömyysturvan lisäpäivät viedään, ja tätä ikärajaa korotetaan yhdellä vuodella. Kokoomus olisi viemässä koko eläkeputken. Nämä lisäpäiväthän ovat tarjonneet nimenomaan heikossa työmarkkina-asemassa oleville ikääntyneille työttömille, työttömäksi joutuville turvaverkon ennen eläkkeelle pääsyä, esimerkiksi massairtisanomistilanteessa tai tehtaiden lakkautustilanteessa, joita viime vuosikymmeninä on ollut useita. Tämä on ollut erittäin, erittäin hyvä järjestelmä, eikä sitä pitäisi purkaa. Se on monelle teollisuuden-, rakennusalan ja palveluidenkin työntekijöille ollut helpotus. [Toimi Kankaanniemi: Ja entisille kansanedustajille!]

Ja huomautan näistä työllisyysvaikutuksista, että kyllä ainakin minun järkeni mukaan irtisanomistilanteessa tämä irtisanomispaine kohdistuu nuorempiin ikäluokkiin. Tämä on myös työnantajan näkökulmasta tarjonnut tavallaan edun niissä irtisanomistilanteissa. Toki työnantajat ovat joutuneet maksamaan sitten omavastuuta näistä eläkeputkien lisäpäivien aiheuttamista etuusmenoista, maksimissaan 90 prosenttia etuusmenosta silloin, kun on kyse ollut todella isosta, satojen työntekijöiden työnantajasta, jonka palkkasumma on jo sitten yli 30 miljoonaa euroa vuodessa.

Eli itse asiassa syy siihen, miksi kokoomus haluaa eroon koko eläkeputkesta, lieenee siinä, että se ajaa isoille työnantajille helpotuksia vastuisiin ja maksuihin, mitä tuo puolue itse asiassa kaiken kaikkiaan melkein joka asiassa tavoittelee.

Tämä on mielestäni huono esitys, puhemies.

20.30 Anu Vehviläinen kesk: Arvoisa puhemies! Kuten täällä keskustelussa on tullut esille, tämä esityshän liittyy tähän 2017 vuoden alusta voimaan tulleeseen eläkesopimukseen. Ja silloin 2014 keskeiset työmarkkinajärjestöt päättivät, että myös tästä eläkeputken ikärajan nostosta tehdään vuoteen 2019 mennessä esityksiä, ja tämä esitys on nyt tässä meillä käytettävissä.

Kannattaa muistaa, että kun me keskustelimme Suomessa yhteiskunnallisesti erittäin voimakkaasti siitä, että nostaisimme eläkeikää 63:sta 65 vuoteen, niin samalla puhuttiin laajemminkin työurien pidentämisestä ja kannettiin huolta siitä, miten erityisesti yli 55-vuotiaat pystyisivät ja jaksaisivat olla työssä pidempään. Se on minusta olennainen kysymys tänäkin päivänä, millä tavalla ihmisten työosaaminen otettaisiin entistä enemmän käyttöön, ja siinä on sekä työnantajien asenteista kysymys että nuorempien työkollegoidenkin asenteista kysymys, että miten arvostetaan iäkkäämpiä työntekijöitä, heidän kokemustaan ja osaamistaan kaiken kaikkiaan.

Me kävimme myös valiokunnassa keskustelua, ja aika runsaasti tästä asiasta kuultiin myös asiantuntijoita. Itse kyllä ajattelen sillä tavalla, että kun on tämä kokoomuksen ponsi, jossa esitetään, että otettaisiin kokonaan tämä järjestelmä irti, niin kyllä täytyy sanoa, että mitäs sitten. Jos meillä ei saman tien ole jotain muuta tarjottavaa, niin kyllä minä pidän sitä aika kylmänä esityksenä, että tästä vain tämä järjestelmä otettaisiin pois. Mutta sitten valiokunnassa kyllä oltiin sitä mieltä, ja muotoiltiin siihen mietintöön, että meidän pitää arvioida tämän meidän järjestelmämme toimivuutta tulevaisuudessa, mutta eihän se sillä tavalla mene, että me yhtäkkiä vain jotain otamme pois esittämättä jotain tilalle.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.